

Que o què

En oracions com No sé pas què vol i Vol que hi vagi, no se solen presentar, amb un coneixement general de l'idioma, dubtes pel que fa a l'ús de què (amb accent) i que (sense). En la primera oració, No sé pas què vol, es tracta d'un pronom interrogatiu i és, generalment, la seva pronunciació, amb un so indubtable de oberta, que fa escriure què amb accent (greu). En el segon cas, Vol que hi vagi, el mot és una conjunció completiva, pronunciada amb unso de vocal neutra, que ningú no tindrà la idea d'accentuar gràficament.

En canvi, hem observat freqüents vacil·lacions i errors en l'escriptura de frases interrogatives com són Què voldries fer? i Que tens gaire pressa? Més pròpiament, el que s'esdevé és que es tendeix a confondre una oració del tipus de la segona amb les del tipus de la primera i així veiem ben sovint escrites oracions com «Què» tens gaire pressa? «Què» hi voldries anar? «Què vols que t'acompanyi?, és a dir, amb el mot que indegudament accentuat, o dit més exactament, amb el mot què (amb accent) usat en lloc de que (sense).

En realitat, la pronunciació hauria d'ésser una guia prou segura per a distingir clarament els mots inicials de Què voldries fer? i Que tens gaire pressa?, però sembla que és la condició interrogativa que no permet a tothom de fer aquesta distinció sense certes vacil·lacions. Convé tenir en compte, aleshores, que en el primer cas el mot què és un mot interrogatiu, que exerceix la funció de complement directe de l'oració i que hi resulta, per tant, imprescindible. En canvi, en les oracions del segon tipus, que és un mot merament introductiu, sense valor sintàctic, i sempre hi fóra perfectament suprimible, Que tens gaire pressa? Que vols que t'acompanyi? es poden transformar, efectivament, en Tens gaire pressa? Vols que t'acompanyi?, sense que el sentit en resulti ni alterat ni mutilat. La possibilitat d'aquesta supressió, doncs, resulta una guia segura del tot per a l'escriptura, en aquests casos, de que sense accent.